

Lausunto Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan sivistys- ja tiedejaostolle 26.10.2023

Asia: HE 41/2023 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2024

Teema: Kulttuuritoimijoiden tilanne ja toiminnan näkymät PL 29 kokonaisuuden osalta

Tampereen Teatteri kiittää mahdollisuudesta lausua talousarvioesityksestä. Lausuntomme ottaa kantaa vain pyydettyyn osuuteen: Taide ja kulttuuri (29.80)

Yleisellä tasolla taiteen ja kulttuurin rahoitus on esityksessä tyydyttävällä tasolla, kun otetaan huomioon haastava yhteiskunnallinen ja globaali tilanne. Haluamme kuitenkin korostaa, että Tampereen Teatteri tukee edelleen koko taide- ja kulttuurialan yhteistä tavoitetta kulttuuribudjetin nostamisesta yhteen prosenttiin valtion budjetista tulevilla hallituskaudella. Nosto takaisi taiteen ja kulttuurin laajan saatavuuden, kuntien elinvoiman vahvistumisen sekä kestävien ja vastuullisten palveluiden kehittämisen.

Hallituksen esityksessä on niin Tampereen Teatterin kuin kaikkien valtionosuustoimijoiden kannalta erittäin tärkeää, että opetus- ja kulttuuriministeriön alaiseen esittävän taiteen valtionosuusrahoitukseen ei kohdistu leikkauksia valtion talousarviossa vuodelle 2024. Rahoitukseen suunniteltu 2,2 % indeksikorotus on ensiarvoisen tärkeä esittävän taiteen ammattikentän toimintaedellytysten turvaamiseksi ensi vuonna. Vuosien 2020–2022 koronapandemia oli esittävän taiteen alan historian suurin kriisi ja sen vaikutukset näkyvät yhä organisaatioiden taloudessa ja yleisön ostokäyttäytymisessä. Lisäksi yleinen kustannustason voimakas nousu, inflaatio ja yleisen linjan mukaiset, erittäin korkeat palkankorotukset ja mahdollinen arvonlisäveron nousu tuovat jo kaikki sinällään valtavia haasteita ammattiteattereiden taloudelle.

Aivan erityinen haaste Tampereen Teatterille ja Tampereen teatteritalosätiölle on 110 vuotta vanhan päärakennuksemme peruskorjaus- ja kiinteistökehityshanke, joka on jo vuosikausia myöhässä. Teatterin toiminta nykykapasiteetilla ei ole jatkossa mahdollista ilman mittavaa peruskorjausta, koska rakennus ei täytä nykyaikaisia saavutettavuuden, turvallisuuden ja toiminnallisuuden vaatimuksia. Rakennusta uhkaa nykyyksessään sen sulkeminen ja toiminnan loppuminen. Peruskorjauksen kustannusarvio on keväällä 2022 tehdyn arvion mukaan noin 30 miljoonaa euroa, ja sen olisi tarkoitus alkaa toukokuussa 2024.

Riittävää valtion tukea ei ole mahdollista osoittaa pelkästään OKM:n peruskorjausrahoista, vaan Tampereen Teatterin peruskorjaus tarvitsee ehdottomasti oman määrärahan valtion talousarvioon tai lisätalousarvioon jo vuodelle 2024. Tampereen kaupunki on jo vahvasti sitoutunut hankkeeseen: ”Vuosina 2024-2025 varaudutaan avustamaan Tampereen Teatterin perusparannushanketta enintään samalla summalla, mitä opetus- ja kulttuuriministeriö hanketta avustaa, enintään kuitenkin 15 milj. eurolla.” Vuosina 2026-2027 varaudutaan avustamaan Tampereen Työväen Teatterin perusparannushanketta enintään samalla summalla, mitä opetus- ja kulttuuriministeriö hanketta avustaa, enintään kuitenkin 17 milj. eurolla. (Kaupunginhallitus, kokous 19.6.2023, § 307 Vuoden 2024 talousarviokehys, TRE:832/02.02.01/2023)

Tampereen Teatteri on toiminut rakennuksessa yhtäjaksoisesti sen valmistumisesta 1913 lähtien. Rakennusta on laajennettu vuosien aikana useaan otteeseen, ja se on viimeksi osittain korjattu 1980-luvulla. Tampereen Teatterin alue Tammerkosken rannalla on kansallismaisemaa, ja se sisältyy valtakunnallisesti merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen luetteloon (RKY 2009).

Tampereen Teatteri toteaa, että suunnitelluilla leikkauksilla on esittävän taiteen alalla suoria työllisyyttä heikentäviä ja saavutettavuutta vähentäviä vaikutuksia. Teattereilla ja esittävillä taiteilla on mahdollisuus sekä kehittää alan omaa liiketoimintaa että tukea muiden alojen, myös teollisuuden liiketoiminnan kehittymistä. Uudet toimintamallit edellyttävät kansainvälistenkin ekosysteemien rakentamista sekä alustoja ja fyysisiä tiloja, joilla toimintaa voidaan kehittää. Uudistettu Tampereen Teatteri Suomen vetovoimaisimman kaupungin ydinkeskustassa on juuri yksi tällainen mahdollisuus.

Mikko Kanninen, teatterinjohtaja Tampereen Teatteri
mikko.kanninen@tampereenteatteri.fi, +358-50-532 6500